

Un aire net per a una ciutat saludable

Les persones sotasignades, procedents del món acadèmic, investigador, educatiu i sanitari,

Manifestem:

1. Que hem après, com a habitants de ciutats europees, que "els actuals nivells de consum de recursos ens fa especialment responsables de molts problemes ambientals als quals s'enfronta la Humanitat", com recollia en 1994 la *Carta de les ciutats europees cap a la sostenibilitat*, coneguda com a Carta d'Aalborg, que al mateix temps afirmava: "Estem convençudes que la vida humana en el nostre planeta no pot ser sostenible sense unes comunitats locals viables".

2. Alhora, les institucions sanitàries estan advertint i denunciant les greus conseqüències de la contaminació de l'aire de les ciutats, responsable de milers de morts prematures anualment per malalties cardiovasculars i respiratòries (agudes i cròniques, inclòs l'asma), i càncer de pulmó, tal com alerta l'Organització Mundial de la Salut i corroboren estudis epidemiològics del nostre àmbit més pròxim. La població infantil, en etapa de desenvolupament psíquic i físic, és especialment vulnerable, per la qual cosa es compromet en major grau la seua salut actual i futura.

Hi ha també estudis del benefici que obtenim quan es redueix la contaminació a les ciutats, com la clara disminució de la mortalitat a Dublín quan es va aplicar la prohibició de l'ús de carbó i de torba en les calefaccions domèstiques, o el 60 % de descens en la mortalitat atribuïble a la contaminació de l'aire des de 1990 fins a 2015 a la UE-28 que va mostrar l'Agència Europea de Medi Ambient en el seu informe de 2018.

3. La participació determinant dels vehicles motoritzats en la contaminació ambiental — inclosa la sònica— i, per tant, en la salut pública, resulta ja científicament inqüestionable. Els responsables, entre d'altres, són les emissions de gasos com el diòxid i el monòxid de carboni, i les partícules en suspensió (provinents en una gran part dels motors dels vehicles i del desgast de frens, rodes i paviment), partícules ultrafines i òxids de nitrogen (aquests dos en gran part provinents dels tubs d'escapament). El diòxid de carboni, a més, és un gas d'efecte hivernacle i, per tant, de gran influència en el Canvi Climàtic.

Per això, resulta indispensable per a una ciutat viable i saludable, reduir la mobilitat obligada i deixar de fomentar l'ús innecessari dels vehicles motoritzats. A més de la contaminació, els vehicles han monopolitzat l'ocupació de l'espai públic i han apartat a la població infantil dels carrers, fet que contribueix al seu sedentarisme.

4. També sabem que noves polítiques urbanes estan generant models de transició cap a unes ciutats humanitzades i sanes, amb mitjans de transport respectuosos amb la gent i amb el medi ambient. Estocolm, Berlín, París, Londres, Milà, Montpeller, serveixen a tall d'exemple, tal com es va exposar en la jornada "El repte d'un aire més saludable a les nostres ciutats", celebrada a València el passat dia 16 de febrer.

5. Un nou urbanisme pot contribuir a la millora de la salut pública: lluitant contra la contaminació de tota mena, fomentant nous hàbits de mobilitat, en especial dissenyant camins segurs i saludables per als vianants, ampliant l'arbrat, reverdint els nostres carrers i places... També fent front al Canvi Climàtic, provocat entre d'altres per la utilització dels combustibles fòssils. Aquestes pràctiques, a més, estalvien importants recursos sanitaris i ajuden especialment els col·lectius socials més vulnerables. Per tant, l'aposta per afavorir els mitjans de desplaçament més respectuosos amb la salut i el medi ambient, com ara caminar, la bicicleta o el transport col·lectiu, hauria de comptar amb el més ampli suport polític i ciutadà.

Per tot això,

Animem els habitants de les nostres ciutats a reclamar als seus governs mesures audaces i urgents per a garantir el dret a la protecció de la salut i a gaudir d'un medi ambient adient per al desenvolupament personal, drets bàsics recollits en la Constitució espanyola en els seus articles 43 i 45.

Considerem que cal exigir als governs anar més enllà de les declaracions genèriques en defensa del medi ambient urbà, enlllestint projectes per a reduir de manera substancial la contaminació de l'aire i augmentant l'arbrat en carrers i places. En eixa tasca és necessària la col·laboració i la complicitat de les institucions sanitàries i educatives, així com la dels mitjans de comunicació.

Demanem als governs locals, autonòmics i estatals que apliquen decididament mesures concretes per a reduir la mobilitat motoritzada, restringint l'accés a les ciutats dels vehicles amb motor de combustió, en lloc de continuar augmentant la xarxa viària per a automòbils i camions. Protegint els sectors socials més vulnerables, garantint els drets dels vianants, potenciant la proximitat als serveis i equipaments, i afavorint la mobilitat no motoritzada, el transport públic i, en particular, el ferrocarril.

Aquest és l'únic camí per a situar-nos en el grup de les ciutats europees més amables i saludables.

València, 1 de març del 2019

Xavier Querol, investigador (CSIC). Premi Rei Jaume I 2013 sobre Protecció del Medi Ambient.

Avelino Corma, investigador (UPV-CSIC). Premi Príncep d'Astúries d'Investigació Científica i Tècnica

Marian Sintes, metgessa de família i comunitària, Centre de Salut Pare Jofré, València.

Ferran Ballester, professor titular d'Infermeria UV. Investigador FISABIO-Salut Pública i CIBERESP.

Josep Lluís Barona, catedràtic d'Història de la Medicina, UV.

Carme Miquel, mestra, escriptora i acadèmica de Ple de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Joan Olmos, professor titular d'Urbanisme, UPV.

Maria Àngels Ull, professora titular de Bioquímica i Biologia Molecular, UV.

Vicent Torres, doctor en Economia, exprofessor de la UPV. Expert en mobilitat sostenible.

Xosé Manuel Souto, catedràtic de la UV. Director del Màster en Professorat de Secundària.

Maria Josep Picó, periodista ambiental, professora de Ciències de la Comunicació, UJI.

Carme Barona, metgessa salubrista. Cap del Servei de Planificació i Avaluació de Polítiques de Salut (GV).

Rafael Ortí, cap del Servei de Medicina Preventiva i Salut Pública de l'Hospital Clínic de València.

Amparo Vilches, catedràtica de la UV. Departament de Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials.

Enrique Mantilla, investigador de la Fundació de la Comunitat Valenciana del CEAM.

Joan Romero, catedràtic de Geografia Humana, UV.

Martí Domínguez, escriptor i professor de Periodisme de la Universitat de València. Director de la revista Mètode.

Carles Dolç, arquitecte urbanista.

Fernando Gaja, professor titular d'Urbanisme, UPV.

Daniel Gil, catedràtic de Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials, UV.

Rafael Rivera, arquitecte i professor d'Urbanisme UPV.

José M. Felisi, enginyer químic, plataforma "València per l'aire".